

Mit liv som socialrådgiver

Erindringer fra et langt liv som
socialrådgiver

Marts 2024

Af: Max Schrøder

Prolog

Den franske forfatter Charlotte Delbo skriver i sine skønne og samtidig gruopvækkende erindringer Auschwitz og derefter: ”I dag er jeg ikke sikker på, at det jeg har skrevet er sandt. Men det er sandfærdigt”.

Sådan er det med erindringer, også mine.

Jeg har i mange år været fascineret af erindringer som et menneskeligt fællesskab, som noget vi alle møder flere gange dagligt, men nok også noget som vi ikke tænker nærmere over i det daglige. Men erindringer er fantastisk vigtige for de bringer fortid, nutid og fremtid sammen, og i forhold til erindringer om faglige forhold er de særdeles vigtige for forståelsen af faget og det at være socialrådgiver i en given periode.

Jeg har gennem nogle år skrevet på mine erindringer som socialrådgiver. Ikke fordi det er svært for mig, men fordi jeg vender og drejer det jeg skriver og den ene fortælling bringer en anden med sig. Det er som at sætte perler på en snor; lysende, legende og håbefulde, hæftes de sammen.

Vi har alle en historie – erindringer – som er vigtige at fortælle, måske for vores børn og børnebørn, for vores kolleger og venner eller for offentligheden og mit ønske er, at flere socialrådgivere gør det.

Dette er nogle af mine oplevelser der har været gemt og blevet bearbejdet i min hjerne – min gemmehøj – og som jeg nu giver sprog og liv; jeg håber at de giver perspektiv til nutidens og fremtidens socialrådgivere, til socialrådgiverfaget og til fagforeningen.

Den 21. marts 2021 skrev jeg i min dagbog, at jeg efter mange overvejelser har opsagt mit arbejde som personundersøger ved Kriminalforsorgen, lokalkontoret i Aarhus. Det var en svær beslutning efter min tilknytning til Kriminalforsorgen siden 1961.

I april 1961 var jeg blevet optaget på Den Sociale Højskoles uddannelse i Aarhus; den begyndte med et års forpraktik og jeg skulle først i praktik på Ungdomspension Brøndbyhus i Brøndby ved København, der var under Dansk Forsorgsselskab, der senere blev en del af Kriminalforsorgen, og jeg skulle bo på Brøndbyhus som en del af praktikken.

På institutionen boede omkring tyve unge betinget dømte mænd, der alle var i arbejde eller uddannelse. Forpraktikken, der var delt op i seks måneder og skulle foregå to forskellige steder, skulle godkendes af stedet og af skolen. Og det blev den med blandt andet denne kommentar fra forstander Eigil Brinch: ”Hovedindtrykket af Max Schroeder er at han – som kom hertil med næsten uden forudsætninger – er interesseret og energisk. Klienterne – som næsten er hans jævnaldrende – har han haft et ligefremt og naturligt forhold til”.

Ja, jeg kom i praktik helt uden forudsætninger, og vel også med nogle få fordomme om at unge der havde begået kriminalitet var specielle ”og nogen værre nogen”. Jeg oplevede hurtigt at de var som jeg, en ung mand med mod på livet og håb for fremtiden. Og som sådan behandlede jeg dem, men min opfattelse blev af og til sat på prøve af de unge. Fredag var det tidspunkt de fleste mennesker fik deres løn udbetalt i en lønningspose, og de unge skulle komme på kontoret og betale for deres ophold. En fredag var jeg alene om at tage mod betalingerne. Forstanderen var i Nordsjælland som censor på en kostskole, og viceforstanderen havde fri. Forstanderen havde overladt mig opgaven og ligeledes ansvaret for institutionen i weekenden med ”det klarer du sagtens – vi ses søndag aften”. Det endte i kaos. En ung kom hjem ledsaget af sin arbejdsgiver anklaget for at have stjålet penge fra en anden medarbejder. Vi fandt pengene under en sål i hans sko. Nogle beboere sneg sig ud af huset uden at betale. Kokkepigen var blevet opsagt og havde sidste arbejdsdag. Hun havde efterladt sin hovednøgle i døren – den forsvandt.

Mandag morgen havde vi møde. Forstanderen var rystet og skældte mig ud. Det første kunne jeg forstå, men jeg ville ikke finde mig i, at blive skældt ud. Det sagde jeg med fynd og klem. Viceforstanderen gav – som Benny i Olsen Banden – mig ret. Det var ikke sidste gang de viste mig tillid og overlod mig hele ansvaret alene en weekend. Jeg blev ansat som afløser med bopæl på Brøndbyhus da de seks måneders praktik var ovre.

Jeg kom i anden praktik i Vanføreforeningen fra november 1961. Her var ansat en socialrådgiver som skulle være min praktikvejleder. Han arbejdede mest hjemmefra og var på besøg hos medlemmer af Vanføreforeningen; jeg var ofte med ham, men mit arbejde var på kontoret, hvor jeg blandt andet skulle skrive breve til klienter og andre organisationer. Jeg syntes det gik fint.

Efter tre uger kom min praktikvejleder på kontoret. Vi vekslede nogle få ord før han gik til møde med lederen. Efter en halv times tid kom praktikvejlederen ud, og jeg bemærkede at han så lidt beklemmt ud. Han hilste kort og gik. Lidt efter ringede min telefon. Det var praktikvejlederen og han bad mig komme ned på gaden, fordi der var noget han ville tale med mig om.

I døren fortalte han mig, at lederen og de andre på kontoret ikke ville have mig ansat længere, og jeg skulle slutte øjeblikkeligt. Jeg blev lamslået. Især over begrundelsen at jeg ikke kunne skrive, og over at min praktikvejleder havde accepteret beslutningen uden at have hørt mig.

”Lad mig komme ud af dette galehus” røg det gennem mit hoved. Jeg gik op og hentede mine ting og forlod Vanføreforeningen uden at sige farvel.

Tilbage på Brøndbyhus var forstanderen og viceforstanderen lige så lamslåede som jeg, og lovede mig deres fulde opbakning i at finde en ny praktikplads til mig. Forstanderen kontaktede Dansk Forsorgsselskab og fik aftalt, at jeg kunne komme i praktik hos socialrådgiver Jørgen Falch, hvis det ikke lykkedes at finde en anden plads.

Således godt rustet var jeg et par dage efter til møde med Den Sociale Skoles praktikansvarlige. Hun vred hænder ”åh, det var så forfærdeligt”. Det synes jeg ikke svarede jeg, for sådan et praktiksted skulle skolen absolut ikke bruge.

”Men”, sagde hun, ”det er så heldigt, at der en praktikplads ledig på Kommunehospitalet”. Det var jeg ikke interesseret i, for jeg havde hørt at den studerende havde forladt praktikpladsen, fordi det var et dårligt sted.

Det sagde jeg højt og tydeligt. Det kom der en længere snak ud af, og det endte med, at jeg blev truet med at jeg måtte holde op på studiet. Det tog jeg koldt, for jeg vidste at man ikke sådan bortviste mandlige studerende. Jeg kom frem med muligheden på Dansk Forsorgsselskab.

Kort fortalt skete der det, at jeg et par dage efter startede i praktik hos Jørgen Falch, og det blev på mange måder, også på det private, en stor lykke for mig. Falch var udover at være socialrådgiver, korrekturlæser og jazz anmelder på avisen Information ”jeg skal bruge ekstra penge til at købe jazzplader fra Amerika”, forklarede han. Og han havde mange – en hel stue fyldt med reoler med plader og mange af disse særdeles sjældne. Han blev min livsvarige ven og indførte mig i jazzens glæder, og jeg har stadig en del sjældne plader, som han skaffede hjem til mig.

Det blev en glæde at møde på arbejde. Falch var en populær kollega, og mange kom i dagens løb med en mappe under armen for lige at slå et par ord af. En der kom dagligt var Ove Tams (han blev senere min særdeles gode kollega på Den Sociale Højskole i Esbjerg). Han og Falch havde mange samtaler om filosofi og etik, og det åbnede mit sind for området.

Jeg blev sat til at skrive et par indberetninger til retten og det gik så godt, at det rygtedes i hele bygningen; efterhånden kom flere og flere kolleger listende og spurgte ”om Max måske lige kunne skrive den her vigtige indberetning”. En af de daglige gæster hos Jørgen Falch var souschefen, og han begyndte snart at have ”en lille opgave” til mig – ”altså kun hvis han har tid”, spurgte han forsigtigt. Jeg blev ret hurtigt til at lave personundersøgelser. Første gang jeg blev sendt i Vestre Fængsel for at lave en personundersøgelse var jeg noget nervøs, men også stolt og betydningsfuld.

Min tilknytning til Kriminalforsorgen varede ved i mange, mange år. Sidst fra år 2000 hvor jeg vendte hjem fra Zimbabwe og blev ansat som personundersøger på kontoret i Aarhus. Her fik jeg mange gode kolleger, og jeg fik en leder, som jeg havde undervist på Den Sociale Højskole i Esbjerg i begyndelsen af halvfjerdserne. Grunden til at jeg sagde op var, at vi forbindelse med corona epidemien skulle lave personundersøgelser gennem telefonsamtaler, og det kunne jeg etisk ikke stå inde for. Kriminalforsorgen blev således indgangen og udgangen på mit 60-årige lange liv som socialrådgiver.

*

Uddannelse

For at komme tilbage til min praktik. Den blev godkendt, og jeg begyndte på den teoretiske del på hold syv på Den Sociale Skole i Aarhus i 1962.

Dengang var der ikke krav om at man skulle have eksamen for at blive optaget på socialrådgiveruddannelsen. Det havde jeg ikke; jeg var udgået af 4. mellem efter en frustrerende skolegang med mobning fra min klasselærer foran resten af klassen og en gruppe lærerstuderende - ”tænk, han er på prøve i 4. mellem”, udbredte han hånligt, medens jeg med bøjet hoved stod og hørte på. Min matematiklærer havde med den tids ret banket mig med lussinger gennem klasselokalet, fordi jeg ikke kunne løse en matematikopgave på tavlen.

Disse oplevelser fik min mor til at trække mig ud af skolen, og jeg var lettet. Min far døde kort tid efter, og på trods af disse genvordigheder lykkedes det mig at få en læreplads som typograf, og jeg blev udlært sætter i 1959. Fra november samme år til juni 1960 var jeg først elev på Esbjerg Arbejderhøjskole og senere to måneder på en højskole i Tyskland.

Jeg fik arbejde på blandt andet Berlingske Tidende i efteråret 1960, og stor var forbavselsen over, at jeg ville opgive en særdeles god løn, for at læse til socialrådgiver og kunne se frem til en løn, der lå adskilligt under en løn som typograf.

Det ville jeg. Siden ydmygelsen i mellemskolen var jeg fast besluttet på at vise, at jeg kunne tage en teoretisk højere uddannelse

Jeg var glad. Og stolt. Og spændt, da jeg mødte op til første undervisningsdag i 1962. Jeg må sige, at jeg gik mest op i de juridiske fag, sociologi og psykologi, medens de socialrådgiver relaterede fag som samtaleteknik var mere perifere fag for mig – de var lidt kedelige, syntes vi tre mandlige studerende i klassen, vi kunne jo godt tale med andre mennesker.

Men jeg kom på bedre tanker. I 1972 da jeg havde været ansat i Hjørring Kommune et års tid, kom jeg til den erkendelse, at jeg enten måtte holde op som socialrådgiver eller lære mere om det behandlingsmæssige. Det første var udelukket, og jeg kom på den et-årige videreuddannelse på den Sociale Højskole.

Det blev en åbenbaring for mig, og især inden for de behandlingsmæssige fag. Vi havde undervisning i familiebehandling af Tony Manocchio, en amerikansk terapeut, der på det tidspunkt underviste i Danmark. Han kom til at betyde meget for mig, både personligt og fagligt, og det blev klart for mig, at de to områder hænger uløseligt sammen, hvis man skal blive en god rådgiver.

Jeg var blevet kontaktet af Inge-Lise Quist der var lektor i teori- og metode i socialt arbejde på den sociale højskole i Esbjerg; hun ville gerne have at jeg kom til skolen for at blive lektor i teori- og metode, men jeg oplevede, at jeg endnu ikke havde den fornødne viden.

Den Sociale Højskole tilbød at ansætte mig, og betale for et kursus i familierådgivning på The Centre For Thereapeutic Communication i London, oprettet af Tony Manocchio og fire englændere.

Jeg slog til, og drog til London i sommeren 1974. Det blev en mageløs oplevelse og læring for mig. Efter en uges introduktion skulle vi omkring 30 deltagere deles op i grupper. Jeg kom i gruppe med Anita, svensk socionom, Ann-Katrin, svensk psykolog, Vibeke, norsk socionom, Rena, engelsk psykiater, Gerd, svensk rådgiver, Sofie, svensk socionom, Ann, svensk socionom, Jad, englænder, men jeg erindrer ikke hans profession og Søren, dansk socialrådgiverstuderende. En gruppe med stærke og udfordrende personligheder, som jeg lærte meget af på det professionelle plan og det personlige plan; det vigtigste var, at jeg blev bekræftet i, at de to planer hænger ubrydeligt sammen, hvis jeg skulle blive en god rådgiver og underviser.

Efter kurset begyndte jeg i september 1974 at undervise i faget teori- og metode i socialt arbejde på socialrådgiver uddannelsen i Esbjerg.

I begyndelsen af firserne fik jeg bevilget et grundforløb, og senere et rådgivningsforløb af Løkken-Vrå kommune på Kempler Institutet i Odder. Det byggede videre på det jeg havde lært i London, og det gjorde mig til en dygtig, personlig og kompetent rådgiver for enkeltpersoner og familier, og som underviser.

Men jeg kunne stadig lære mere om mig selv som socialrådgiver. I foråret 1995 var jeg på et kursus afholdt af Nordjyllands Amt og emnet var forebyggelse og behandling inden for misbrugssektoren.

Deltagerne var medarbejdere inden for politiet, undervisnings-, sundheds- og socialektoren, og underviseren var psykolog Lone Bjerg. Ved afslutningen af kurset gav hun hver enkelt deltager feedback på pågældendes styrkesider, og et arbejds punkt til at arbejde videre på.

Da Lone kom til mig var jeg mest spændt på arbejds punktet; hun sad længe og tænkte – endelig sagde hun ”og du Max, skal arbejde på at blive bedre til at være, og ikke at bære”. Hun traf lige i fokus; som socialrådgiver havde mit arbejde jo i mange år været at styrke mennesker i at løse deres problemer, men det havde også medført, at jeg i min iver kom til at løse dem – at bære dem, komme med anvisninger og ikke være der for pågældende.

Lones feedback var en juvel som jeg har brugt og pudset siden.

*

Statens Åndssvageforsorg

Der var rift om os, da vi blev færdige som socialrådgivere i 1964; mine holdkammerater havde allerede fået arbejde, men jeg vaklede mellem tilbud fra Børne- og Ungdomspsykiatrisk Hospital i Risskov, og Statens Åndssvageforsorg på Forsorgscentret Sølund, ved Skanderborg. Jeg valgte det sidste sted, og jeg blev ansat fra 1. august 1964, som tjenestemand på prøve. Det første der skulle ske var, at jeg skulle købe en bil, fordi arbejdet foregik hjemmefra ved besøg hos familier, arbejdssteder, der som regel var på gårde, beskyttede værksteder samt med forskellige samarbejdspartnere.

Grunden til, at jeg valgte åndssvageforsorgen var det kendskab, jeg havde fået til åndssvageforsorgen af et par studiekammerater og besøg hos en fætter, der var anbragt på Sølund. Og lad mig sige det med det samme, det var et godt valg jeg gjorde. Det var et selvstændigt arbejde og med stor tillid fra ledelsen til, at vi socialrådgivere passede og udførte vores arbejde godt og grundigt. Vi mødtes en gang om ugen og diskuterede sager, fik vejledning og støtte, kom med forslag og fik forslag til, hvordan vi skulle gribe en sag an.

Jeg fik forskellige arbejdsområder, men efter nogle måneder fik jeg ansvaret for distriktet Djursland og Mols, fordi den hidtidige socialrådgiver blev leder af et beskyttet værksted. Jeg havde det dårligt med lederen af den sociale afdeling, og da jeg samtidig blev skilt, flyttede jeg fra 1. januar 1965 til Forsorgscentret i Vodskov.

Åndssvageforsorgen var i rivende udvikling og overlægernes tidsalder med ”jeg alene vide ledelse” var brudt, og tre ligestillede ledere, overlægen, lederen af uddannelsesafdelingen og lederen af det sociale arbejde havde fået ansvaret. Det krævede på forsorgscentret i Vodskov, hvor overlæge Vad havde været ”konge” i mange år, stor diplomatisk kunnen, at få det hele til at fungere godt. Her viste den socialfaglige leder socialrådgiver Grethe Sejersén, sig som en kompetent leder med store diplomatiske evner, både i forhold til den overordnede ledelse og i forhold til den sociale afdeling.

Som socialrådgiver boede vi for det meste i det område, vi havde ansvaret for, og jeg boede i et års tid i Thy. Der havde ikke været ansat en socialrådgiver før mig, men arbejdet var igennem mange år blevet udført af en medarbejder, der var uddannet plejer, og det bar det sociale arbejde præget af.

En tidlig morgen ringede værkstedslederen, og bad mig komme med det samme. Han havde fået en anonym opringning om en kvinde, der var i familiepleje på en gård lidt uden for Thisted, og som angiveligt ikke blev passet godt nok. Vi kørte straks ud til gården, og bad om at tale med kvinden. Gårdejeren var lidt forvirret og tilbageholdende. ”Jo, det kunne vi da godt, og nu ville han få fat i hende”. Han bad os sætte os ind i stuen og vente, men vi insisterede på at følge med ham. Han gik ind i laden og kaldte et par gange. Endelig dukkede kvinden op på loftet, og så ned på os med søvndrukne øjne og halm i håret og på tøjet.

”Jow”, hun havde da sovet formiddagssov, fordi hun var tidligt oppe og malke. Jow, hun boede da på loftet, og det havde hun da altid gjort. Vi bad hende finde sine ting og pakke dem, for vi kunne ikke acceptere måden, hun blev behandlet på. Det sagde vi selvfølgelig også til gårdejeren, der ikke forstod at det var galt, ”for det havde Vodskov, da altid vidst”.

Vi kørte kvinden til Thisted, hvor hun fik værelse hos en kvinde, der havde oprettet et pensionat, for udviklingshæmmede, og som vi samarbejdede med. Kvinden kom på det beskyttede værksted, fik førtidspension (invaliddepension), gode venner på værkstedet, kom på udlandsrejse med forsorgen. Kort sagt en god tilværelse, som hun nød og var taknemmelig for.

*

Socialrådgiver i Afrika

Den første januar 1968 klokken syv om morgenen trådte jeg ud på platformen mellem flyet og landingstrappen der førte ned til landjorden i Entebbe Lufthavn i Uganda. Jeg blev stående, så mig omkring, sansede duften fra buske, træer, blomster, jorden og luften. Lyttede til det fremmede sprog nogle arbejdere talte og lydene fra fugle, insekter og fly. Den drøm jeg siden mellemskolen havde haft om at komme til Afrika var blevet til virkelighed.

Jeg blev kaldt tilbage til virkeligheden med et ”velkommen til Uganda, Max”. Det var Jørgen Ulrik der stod nedenfor trappen og viftede med nogle papirer. Han var en kammerat fra studiet på Den Sociale Uddannelse, og var kommet til Uganda et halvt år tidligere, og arbejdede på et ungdomsfængsel. Jeg var blevet fortalt, at jeg også skulle arbejde i fængselsvæsenet, og Jørgen havde lovet at give mig nogle dokumenter, der fortalte om fængselsvæsenet.

Jeg og resten af min gruppe skulle videre til Nairobi i Kenya for at gå på et informations kursus arrangeret af Mellemfolkeligt Samvirke, som vi begge var udsendt af som frivillige, et led i dansk hjælp til udviklingslande.

Da jeg var vel installeret på kursusstedet i Nairobi fik jeg at vide, at jeg var blevet overflyttet til revalideringsafdelingen i Ugandas socialministerium, og jeg skulle være socialrådgiver på et revalideringscenter i udkanten af hovedstaden Kampala.

Efter kursusugen kom jeg til Entebbe i Uganda, og blev hentet af en medarbejder fra socialministeriet og kørt til ministeriet, hvor jeg blev præsenteret for den daglige leder af revalideringsafdelingen Mr. Wabulya og den engelske ILO ekspert Mr. Johnson. De havde en overraskelse i ærmet til mig: ”Du skal være leder af Kireka Industrial Rehabilitation Center”. Det var en overraskelse af dimensioner. Jeg havde ingen ledererfaring, og ingen ambitioner i den retning, havde intet kendskab til Ugandas bureaukrati og ledelsesgange, intet kendskab til Ugandas lovgivning og lokalsproget, bortset fra lidt swahili og mit engelsk var dårligt. Var det benovelse, eller at jeg blev lidt smigret, der gjorde, at jeg ikke fik sagt fra i tide. Det var som at sætte en pilot på et svævefly til at styre en rumraket.

Næste dag blev jeg af Mr. Wabulya præsenteret for klienter og ansatte på Kireka som den nye leder. Og det gik galt; efter tre måneder havde jeg fået nok med at tage beslutninger om dit og dat, løse konflikter mellem de forskellige frivillige og mellem frivillige og personale; jeg kørte på min Honda motorcykle ind til ministeriet og sagde til Mr. Wabulya, at jeg ikke ville fortsætte som leder, men koncentrere mig om arbejdet som socialrådgiver. Han var forstående og handlede hurtigt, og en ny leder blev udpeget. Det var en lettelse og jeg kunne koncentrere mig om arbejdet som socialrådgiver, nemlig at ind- og udskrive klienter, sammen med en ugandisk medarbejder rejse rundt og prøve at skaffe arbejde til de klienter vi fandt egnede, lave om på optagelses- og udskrivnings kriterier, hvilket skete i dølgsmål i forhold til ILO eksperten, der holdt fast på, at tre måneder var det tidsrum man kunne opholde sig på centeret på, vi lavede ændringer i optagelsesformularerne og meget mere.

På centeret kunne klienterne blive optrænet i syning, på et træ- og et metalværksted, som skomagere og i at lave kurve og andet kunsthåndværk. Det var svært at finde jobs til de handicappede, og i stedet koncentrerede vi os mere om, at uddanne dem inden for områder, de selv fandt relevante og støtte dem i at lave dette, i det område de kom fra.

Uganda har over 50 forskellige sprog, hvoraf nogle er ret lig hinanden, andre meget forskellige, og jeg kunne ikke et af dem. På de kurser jeg havde været på, lærte jeg lidt swahili, som nogen af klienterne kunne. Julia, en af de der var til optræning, kunne mange af sprogene, og hun blev hurtigt min oversætter. Hun måtte dog give op nu og da, som den eftermiddag jeg blev kaldt ud af mit kølige kontor, for der var kommet en mand ”langt væk fra”, og han ville gerne optages på centeret.

I den brændende sol sad en mand på jorden, omgivet af flere af de andre klienter. Julia var der også. Manden var meget lille. Hans ben var bagudrettede og krumme. Han var støvet og tørstig. Han sad ved en lille cykel og fortalte, men ingen forstod helt hvad han sagde, heller ikke Julia. Vi sørgede for, at han fik noget at drikke og spise, et bad og en seng at sove i

Næste morgen fik vi stykket han historie sammen. Han havde med hjælp af landsbyens smed bygget den lille cykel, og den var han kørt på de mange hundrede kilometer fra sin landsby til Kireka. Som barn var han blevet båret rundt, men han fandt ud af, at det ikke kunne ske resten af livet. Gennem forskellige kanaler havde hørt om et sted i Kampala, hvor mennesker som ham kunne lære noget og få arbejde. Han havde begivet sig på vej mod Kampala – nogle gange havde han cyklet mange kilometer, nogle gange var han blevet samlet op af en lastbil eller en bus. Endelig var han kommet til Kampala. På busstationen havde han spurgt om der var nogen der kendte til et sted, hvor handicappede kunne få hjælp. Det var der, og en taxa chauffør der kørte mellem Kampala og Kireka kendte til centret. Og nu var han her. Han medbragte ingen dokumenter, bortset fra en anbefaling fra socialkontoret, der bad om at han blev optaget. Efter det han fortalte om sit handicap og det vi kunne se, vurderede vi at hans handicap var medfødt. Vi vurderede at han var egnet til optræning, og jeg tog ind i ministeriet og fik godkendelsen. Mange måneder senere fejrede vi hans oplæring til skomager, og sagde farvel til ham med en skomagersymaskine og værktøj samt penge til taxa og bus. Det hele og hans cykel læsede vi på bussen i Kampala.

Efterhånden accepterede man i ministeriet de ændringer, vi foretog på Kireka; således blev der oprettet nogle beskyttede stillinger for de klienter, der var hårdest ramt, manglede familie og netværk, og ikke kunne klare sig i lokalsamfundet. De kunne bo på centret og fik en lille løn; ordningen fungerede også under præsident Idi Amin, og ophørte først omkring 1990, hvor revalideringscenteret blev lukket.

*

Mine fire år som socialrådgiver i Zimbabwe

Jeg arbejdede som socialrådgiver i Løkken-Vrå kommune fra 1980, og her havde jeg en god kollega, som blev den konkrete grund til, at jeg rejste tilbage til Uganda i december 1992. Hun var rejst til Tanzania som frivillig, og på vejen ned besøgte jeg hende rejste jeg via Uganda.

Jeg besøgte Kireka Rehabilitation Center, og det blev en mageløs oplevelse. Jeg tog en offentlig taxa fra Kampala og de ti kilometer ud til Kireka. På vejen gik samtalen mellem passagerne højlydt ”åh – du arbejdede som frivillig under præsident Obote” – ”velkommen tilbage” – ”dejligt at se dig i Uganda”, var nogle af kommentarerne.

Da jeg gik den korte vej gennem landsbyen Kireka, kunne jeg næsten ikke trække vejret af spænding – jo, skiltet med Kireka Rehabilitation Center lyste stadig op ved porten, og jeg gik ind.

Det første mine øjne fandt, var de tre blåmalede døre ind til den bygning, hvor jeg boede sammen med to andre frivillige, den midterste var min – Kontor – stod der nu. Jeg gik derover, den var låst, og ingen åbnede da jeg bankede på.

En mand i en kørestol kom og hilste ”åh du er Mr. Max”, sagde han med et stort smil – ”jeg kom hertil efter du var rejst”, fortsatte han, men jeg har hørt om dig. I løbet af få minutter var vi omringet af mennesker, der alle lo og hilste. Et par kunne jeg kende igen, andre var nye for mig, men jeg måtte knibe en tåre og trække vejret dybt, da jeg hørte deres historier, og de historier de fortalte om andre der havde været på centeret i min tid.

Betty var en af dem. Hun var en ung pige, der gik med to krykker og var til oplæring på kontoret. Hun havde nu en butik, hvor hun solgte kurve, måtter og andet kunsthåndværk, fik jeg fortalt, og jeg fik adressen – eller rettere navnet på den gade – hvor hendes butik lå.

Næste morgen gik jeg derud og fandt butikken, men hun var ikke mødt endnu, fortalte et par unge piger, der passede butikken. Jeg satte mig til at vente, og efter en times tid dukkede Betty op. Hun var ikke overrasket over at se mig, for nogle havde fortalt hende, at jeg var kommet, og at jeg ville besøge hende. Og hun var glad for at se mig. Jeg besøgte hende flere gange, og ved senere rejser til Uganda, og hun fortalte sin historie. Kort efter jeg var rejst fra Kireka blev præsident Obote væltet af Idi Amin, men det fik ingen betydning for Kireka de første år indtil han begyndte at ”udrense fjender”, det vil sige mennesker fra andre stammer end hans egen. Efterhånden også klienter fra Kireka, der blev hentet af

militæret eller bare forsvandt. Betty følte sig også truet, og gik under jorden. Da Amin blev afsat, kom hun frem igen, og begyndte at søge efter et livsgrundlag, men det var nærmest håbløst. Hun fik dog stabledet en mindre butik op, hvor hun solgte lidt kurve, udskårne træfigurer og andre småting som hun solgte til de turister, der langsomt begyndte at komme til Uganda, butikken blev plyndret en nat, og mit livsgrundlag forsvandt”. En dag”, fortalte hun mig, ”sad jeg på en trappen til butikken, og var nedtrykt og håbløs, da en hvid kvinde, henvendte sig til mig, og spurgte, hvad der var galt”. Jeg fortalte hende min historie, og kvinden, der var gift med en overordnet i en FN-organisation, lovede at hjælpe med at skaffe ny kapital, og det lykkedes. Sammen lavede vi en mindre organisation, og vi fik denne forretning i gang. ”Og den går godt, og der er ansat omkring 10 personer med handicap”. De købte kvalitetskurve, måtter, antikviteter og andre genstande lavet af forskellige personer. Medens jeg var til stede kom der flere og ville sælge måtter og andet de havde lavet. Betty og en anden kvinde gennemgik nøje produkterne, og valgte kun de bedste.

På et senere tidspunkt, da jeg var på besøg på Kireka Revalideringscenter, stod jeg og talte med nogle beboere. En mand, der haltede, og gik med stok kom og hilste. Han var klædt i et sæt fint tøj, lilla skjorte og passende slips. Da han havde stået en stund sagde han til mig: ”Kender du mig ikke?” ”Nej”, svarede jeg. ”Du indskrev mig ellers på centeret den tyvende juni 1969”. ”Undskyld”, sagde jeg, og jeg gav hånd. ”Jeg kom oppe nordfra, og ville på snedkerværkstedet, men du sagde at det var bedst, jeg blev optrænet på metalværkstedet. Det skal du have tak for. Da jeg var færdig med træningen startede jeg et lille metalværksted, og jeg har nu tre-fire ansatte, er godt gift og har fem børn. Det går mig godt her i livet”.

De tre fortællinger viser, at det arbejde jeg var med til på Kireka Revalideringscenter i 1968 og 1969, har haft stor indflydelse på mange handicappede menneskers liv, de oplever sig accepterede i samfundet (og af sig selv), og har kunnet skabe sig en god tilværelse.

Jeg var blevet ansat i Løkken-Vrå kommune i slutningen af 1979 fordi kommunerne skulle overtage særforborgens opgaver. Jeg var glad for mit arbejde og mine kolleger, men i begyndelsen af halvfemserne begyndte det at rykke i mig. Mine besøg i Uganda fik mig til at søge ud som frivillig med Mellemfolkeligt Samvirke i 1994. Efter kursus og udvælgelsessamtaler fik jeg tilbudt arbejde som koordinator på et revalideringsprojekt i en lille by, Murambinda, i Buhera distriktet i Zimbabwe. En lille by, i et støvet og tørt område – det regner kun en gang om året fra november til og med marts, hvis man er heldig. Murambinda var hovedsæde for distriktets administration, herunder socialforvaltningen, og lederen af denne var min officielle partner og min overordnede; jeg skulle koordinere samarbejde med undervisnings- og beskæftigelsesafdelingen, og fysioterapiafdelingen på Murambinda Mission Hospital – på det tidspunkt et de kendteste og bedste hospitaler i Zimbabwe. Der var nedsat en revaliderings komité, hvori også sad en politisk repræsentant for det ledende parti i Zimbabwe ZANU-PF, og han deltog som regel i de workshops vi holdt en gang om ugen i en lokal landsby. Han gjorde sig mest kendt som lidt af en pauseklavn, men en ”farlig en”, fordi vi var bange for, at han rapporterede det vi sagde til sikkerhedspolitiet. På et tidspunkt blev lederen af fysioterapiafdelingen Mr. Sithole anklaget af sikkerhedspolitiet for konspiration mod regeringen, og blev i en længere periode chikaneret så meget, at jeg hjalp ham til at få retshjælp hos en advokat, der var medlem af Mellemfolkeligt Samvirkes lokale bestyrelse. Sithole fik råd om, hvordan han skulle gebærde sig, og hvordan han skulle forholde sig under afhøringerne, når han blev antastet af sikkerhedstjenesten. Det beroligede ham, og efterhånden aftog chikanerierne.

På møderne med forældrene og de lokale ledere, fortalte vi om vigtigheden af, at mennesker med handicap fik hjælp til at klare sig selv, og om de behandlingstilbud der var til rådighed. Det var oftest mødre og fædre der kom til møderne med deres handicappede børn; et af de væsentligste tilbud var familierådgivning, som blev givet af Mr. Sithole, der sammen med lederen af en specialklasse for

udviklingshæmmede børn, Mrs. Chigwedere, var blevet uddannet på et familierapeutisk center, betalt af Mellempfolkeligt Samvirke.

Jeg havde en projektbil – en Toyota Hilux, med lad - der var meget ustabil på de hullede og sandede veje. Den blev læsset fredag morgen med brød, marmelade, te og kaffe, tomater, kartofler og ris, og ikke mindst en lokal grøntsag, der blev kogt som tilbehør. Det gik galt en morgen på vej til et møde. Vi havde samlet en lærer op, og jeg havde lige bedt hende om, at tage sikkerhedsbæltet på, da Hilux'ens ene hjul kom i noget sand, og i stedet for at fortsætte ligeud, satte kursen mod en busk i den anden side af vejen – det skal jeg nok rette op, tænkte jeg - men i samme sekund tippede bilen to gange sidelæns rundt og standsede på dens højre side. ”Er der nogen der er skadet?” råbte jeg. Det var der ikke, og da vi havde fået os løst fra sikkerhedsseleer kravlede vi ud af forruden, der var blevet knust. Min mund, næse og ører var fyldt med sand, og jeg havde fået en mindre flænge på hovedbunden. Der var hurtigt kommet mange børn og voksne til – nu skete der dog noget i landsbyen, denne morgen. En del madvarer lå spredt omkring bilen, og vi besluttede at dele ud af den til ”gæsterne”, for vi kunne straks se, at vi ikke nåede frem til vores bestemmelsessted. Politiet kom til stede, og jeg fik en bøde for uforsvarlig kørsel samt én ny Hilux, denne gang med servostyring, der gjorde den lettere at manøvrere.

Det var lidt af en opgave at koordinere revalideringsarbejdet, men som min ”project officer” (vejleder/overordnet) fra Mellempfolkeligt Samvirke sagde: ”Jeg regner med, at du bruger din sunde fornuft”. Det gjorde jeg så, og i den var jo min viden og erfaring fra en del års socialrådgiverarbejde integreret.

Min projektbil var en vigtig del af min placering, ingen tvivl om det, og den var særdeles vigtig i udførelsen af revalideringsarbejdet. Uden den, kunne man ikke komme ud og besøge folk, og næsten dagligt kørte jeg med en af mine kolleger ud i distriktet.

Jeg tog ofte med Mr. Sithole på besøg hos familier, der enten havde børn eller voksne med såvel fysiske som psykiske handicap og Sithole havde terapeutiske samtaler og jeg hørte på. Jeg kunne meget, meget lidt af lokalsproget shona, men efterhånden kunne jeg følge en samtale og forstå indholdet. Af og til kunne Sithole spørge mig om noget under samtalen, og efter denne superviserede jeg ham.

Det vigtigste element i min tilstedeværelse under samtalerne var, at jeg kunne vise min empati og medfølelse. Empati her forstået som professor på Københavns Universitet David Zahwani beskriver den: Empati er den erfaring og forståelse af andre mennesker, som vi kan opnå i ansigt til ansigt mødet, og som vi kan handle på”. Jeg handlede ved min mimik og på en måde ved at overføre min forståelse og medfølelse, uden ord. Ved at lytte og være tilstede i nuet.

I sidste halvdel af mit ophold kom jeg i forbindelse med den danske organisation Landsforeningen LEV, der havde et samarbejde med en organisation for forældre til udviklingshæmmede børn i Zimbabwe, og en del af revalideringsarbejdet blev, at være med til at støtte oprettelse af en afdeling i Buhera distriktet.

Jeg vil lige bemærke, at jeg under mit ophold i Zimbabwe blev medlem af den lokale socialrådgiverforening, og som sådan lidt involveret i det samarbejde Dansk Socialrådgiverforening havde med organisationen i sidste halvdel af halvfemserne.

Da jeg kom til Danmark i februar 2000 blev jeg ansat som halvtids u-landskonsulent i LEV. Jeg fik ansvar for projekter i blandt andet Vietnam, Bangladesh, Zimbabwe og Uganda, og jeg blev udstationeret i Uganda fra 2002-2004. Her var mit arbejde at samarbejde med en lokal forældreorganisation Uganda Parents of Children with Learning Disabilities (UPACLED) om udvikling af organisationen, der på det tidspunkt blev drevet af frivillige forældre. Sammen med en kær lokal kollega rejste vi rundt i landet og indhentede fakta – en såkaldt base line survey – således at vi kunne lave en ansøgning til et større DANIDA projekt. Vi besøgte – næsten hver uge – afdelingerne, og

støttede dem i deres organisatoriske arbejde, herunder at uddanne frivillige i f.eks. rådgivning. Vi fik en Danida bevilling og der blev ansat en lokal leder, sekretær, indkøbt bil og en chauffør blev ansat. Efter at jeg forlod LEV fik UPACLED et par Danida bevillinger, og der blev ansat mere personale, også ude i landet. Desværre ophørte bevillingerne, og UPACLED faldt mere eller mindre fra hinanden på grund af manglende økonomi.

Men hvordan begyndte min interesse for at rejse til Afrika? Jo, i mellemskolen, hvor jeg klarede mig skidt, fik dårlige karakterer, blev rykket op i 4. mellem på prøve, blev moppet og fysisk mishandlet af min klasselærer og matematiklærer, havde jeg også en progressiv og menneskelig lærer i naturhistorie (biologi). Han tog os med ud i naturen og på Natur Historisk Museum i Aarhus, hvor vi skulle lave gruppearbejde om forskellige landes dyr. Jeg valgte Afrikas dyr, og det betog mig. Museet havde en montre med en hanløve, en gazelle, en abe, et par storke og andre fugle, samlet omkring et lille vandhul med en masse dyrespor omkring.

Det såede en drøm i mig om at komme til Afrika, en utopisk drøm for en dreng fra en arbejderfamilie, men drømmen holdt ved. I tresserne var der kommet gang i udviklingsbistanden, og da Mellemfolkeligt Samvirke søgte frivillige, sendte jeg en ansøgning. Kom til udsendelsessamtale hos psykolog Sten Hegeler og blev godkendt til udsendelse. At det blev Uganda var helt tilfældigt for mig.

Min holdning og mit udgangspunkt som socialrådgiver har altid været, at de mennesker og organisationer jeg skulle hjælpe, bedst ved hvor skoen trykker, og min opgave var, at få pågældende og organisationerne til at formulere tanker og ideer til at komme videre på; så kan jeg efter bedste evne hjælpe med at finde muligheder frem. Derved løses op for kreativiteten og håbet.

Denne etiske holdning har mest af alt styret min socialrådgiver adfærd i Afrika. Min evne til at lytte og indgå i empatiske relationer har været bærende. Men også min evne til at tænke og handle systematisk, dermed mener jeg, at beskrive, at vurdere i helheder og at handle derudfra, både i forhold til personer og til organisationer.

At have rettidig omhu i mine relationer – tæl til hundrede, og måske engang til, før jeg handler. At have ubetinget tillid til det andet menneske; jeg har selvfølgelig været udsat for, at denne tillid er blevet misbrugt og har handlet derfra.

Knud E. Løgstrups etiske fordring om, at (du) jeg aldrig har med et andet menneske at gøre uden at jeg holder noget af dets liv (skæbne) i min hånd, at jeg er forpligtet – fordret – til at træde til med den magt (og evne) jeg har, er bærende i mit liv – også mit socialrådgiver liv.

*

Hjørring kommune

Kommunal reformen i 1970 havde slået en del kommuner sammen. Hjørring kommune var også blevet større og man ønskede at styrke den sociale indsats. Til det skulle man have ansat socialrådgivere og havde afsat penge til to socialrådgivere. Derudover var der to hjemmevejledere, der havde været ansat nogle år.

Det var et spændende arbejde jeg fik, og efter kort tid begyndte voldsomme sager at ramme mit bord, nogle gennem anonyme anmeldelser.

Blandt andet skulle forvaltningen se på, hvordan en familie levede i en landsby ikke langt fra, hvor jeg boede. Jeg drog derud og fandt et gammelt faldefærdigt hus og med køkkenet mere eller mindre i fri luft. Familien bestod af en ældre far til to drenge på 10-12 år og en yngre husmor. Jeg blev venligt modtaget som om de ventede mig (konen fortalte mig senere, at det var hende, der havde sendt den anonyme anmeldelse). Konen ville gerne flytte til en lidt større by med nyopførte boligforeningslejligheder og god skole til børnene. Manden ville under ingen omstændigheder flytte, og han forlod under besøget hjemmet på sin gamle knallert.

Uden dikkedarer lovede jeg, at kommunen ville betale flytning, indskud og andet. Det gjorde kommunen og konen og børnene flyttede.

Jeg så ofte manden køre på sin knallert med en kasse på bagagebæreren på vejene omkring min bopæl. Han sad ofte i grøftkanten eller på en bænk i skovtykningen og så fortabt og ensom ud. Jeg – og kommunen – svigtede ham. Han var fra en svunden tid og ville ikke modtage hjælp, men han fik heldigvis tilkendt førtidspension i løbet af nogle år.

Da jeg havde været ansat i nogle år senere i Løkken-Vrå var der to episoder der fik mig til at reflektere over tiden jeg havde været socialrådgiver, og om jeg skulle til at trække mig tilbage fra faget.

En dag kom der en ung mand på kontoret og søgte om hjælp, og da jeg var der, der havde vagten den dag, talte jeg med ham. ”Ka’ du in’t howe mig”? sagde han pludselig. ”Nej”. ”Jeg var ellers en af de to brødre og min mor, du flyttede til Tårs, da jeg var lille, og det skal du have tak for”, fortsatte han.

Lang tid senere kom der en ung kvinde på Løkken-Vrå socialforvaltning og søgte hjælp. Da hun gik bad hun en kollega til mig om at hilse mig, og sige tak for den hjælp, jeg gav hendes mor og hende, da hun var teenager, og boede i Hjørring kommune. Hun havde set mit navn på døren til mit kontor, og ville have hilst på mig, men jeg var ude af huset. Jeg husker stadig sagen, om pigen, der blev seksuelt misbrugt på et opholdssted, hvor hun var frivilligt anbragt af Hjørring kommune, og det var mig som havde fundet stedet. Der boede omkring 20 unge og de fleste fra Aalborg kommune.

Tirsdag efter påske – det må have været i 1972 – kom pigen og hendes mor på socialkontoret klokken otte. Moren var stærkt oprevet og rystet. Pigen havde noget alvorligt at fortælle, men hun var mere nøgtern og samlet. Nogle dage før påske var hun kørt med lederen til Hobro. I en skovtykning i Rold Skov var han stoppet op og havde misbrugt hende seksuelt.

Jeg blev lamslået. Vidste ikke, hvad jeg skulle tro. Den mand jeg kendte, skulle han begå seksuelt overgreb? Var pigens ord sande? Kort fortalt fik jeg fat i formanden for socialudvalget. Efter et par timers samtale besluttede vi, at pigen og hendes mor skulle tage hjem. Jeg indkaldte lederen til samtale. Han kom fluks og var tydeligt urolig. Jeg fortalte, hvad pigen havde fortalt. Han nægtede.

Vi besluttede på socialforvaltningen, at vi ville bede lederen af kriminalpolitiet, som vi havde et godt samarbejde med tale med pigen.

Det gjorde han. Efter knap en time kom han ud. ”Pigen taler sandt”, sagde han. ”Vi anholder manden med det samme”.

Manden blev senere dømt mange års fængsel for mange tilfælde af seksuelt misbrug af børn/unge han havde i sin varetægt. Jeg læste nogle år senere i avisen, at han havde begået selvmord.

*

Socialrådgiver i Norge

Udlængslen har altid præget mig. På de sociale højskolars årskursus havde jeg mødt lederen af socialkontoret i Alstahaug kommune næsten oppe ved polarcirkelen, og han tilbød mig arbejdet som fuldmægtig på socialkontoret. Jeg slog til og boede i Nord Norge fra 1976 til 1979. Det var en lille kyst kommune jeg kom til og arbejdet bestod blandt andet i, at aflægge hjemmebesøg på nogle af øerne. Vi sejlede i en lejet motorbåd og når vi var på vej hjem, kunne der blive tid til at smide fiskesnøren ud og fange en ørred, sej eller rødtunge. Jeg faldt godt til i Nord Norge, fik gode venner, spillede fodbold og var fodbolddommer og som sådan kørte jeg hver weekend mange kilometer for at dømme kampe. Danmark trak mig følelsesmæssigt hjem og med tungt hjerte rejste jeg tilbage i sommeren 1979.

*

Ansættelse i Nordjyllands amt

Da jeg kom tilbage til Danmark i 1979 fik jeg arbejde ved adoptionskontoret og som kommunekonsulent i Nordjyllands Amt. Min hovedopgave var at besøge ægtepar som søgte godkendelse som adoptionsforældre, hovedsagelig til udenlandske børn. Jeg skulle skrive en rapport ud fra nogle fastlagte kriterier og vurdere og indstille til adoptionsudvalget om de var egnede som

adoptionsforældre eller ej. Jeg fandt hurtigt ud af, at jeg ikke syntes jeg havde kvalifikationerne til at vurdere dette. Dertil kom, at jeg syntes der var noget etisk forkert i den måde børnene i de forskellige lande blev fundet på. Det rumlede i mig, uden at jeg kunne sætte noget konkret på det. De senere tiders afsløringer af danske adoptionsbureauers måde at formidle adoptioner på har vist, at rumlen i mig ikke var helt ubegrundet.

*

Løkken-Vrå kommune

Særforsorgen blev udlagt til kommunerne fra januar 1980 og jeg blev ansat til at sørge for, at det skete på bedst mulig måde i Løkken-Vrå kommune. Ledelsen i kommune var nemlig opsat på at vise, at man kunne klare denne opgave.

Jeg blev endnu en socialrådgiver blandt de fem ansatte og med en socialrådgiver som direkte daglig leder. Den første tid gik med at finde ud af, hvor mange mennesker der egentlig hørte hjemme i kommunen, hvor de opholdt sig, og hvor deres forældre eller andre pårørende boede. Det tog sin tid. Derefter skulle jeg have kontakt med de pågældende, og da kommunen var sammensat af flere mindre kommuner i området blev det til mange køreture rundt i nordvestlige Vendsyssel.

Der kom mange sorgelige historier frem, især i forhold til Statens Åndssvageforsorgs behandling af børn, unge, voksne og deres pårørende. Overlæge Vad, som jeg jo havde samarbejdet med tidligere, havde været en slags konge over for sorgen, og stort set bestemt alt i forhold til klienterne og deres familier. I en journal kunne jeg således læse, at overlægen havde fået en indberetning fra socialudvalget fra en meget lille kommune nær Løkken, om en 10-12 årig dreng, der boede i en meget fattig familie. Kommunen havde besluttet at drengen skulle tvangsfjernes og anbringes på anstalten i Vodskov. Sammen med sin chauffør kørte Vad til hjemmet for at hente drengen, men drengen stak af, og løb hen over markerne. Da Vad og chaufføren ikke kunne få fat i drengen skrev han i journalen nogenlunde således: ”Da vi ikke kunne få fat i drengen, tog vi hans bror med i stedet, fordi han så ud til også at være åndssvag”. Drengen der skulle fjernes fik man senere fat i, og begge brødre kom under åndssvageforsorgen, og nu var de altså blevet mine klienter. Den ene arbejdede på et møbelværksted i Aalborg, men boede stadig i det faldefærdige hus, som han havde arvet efter forældrene. Jeg havde en del kontakt med ham, men han klarede sig efter omstændighederne godt.

I løbet af årene kom der styr på særforsorgsområdet i Løkken-Vrå kommune. Således blev der i samarbejde med Landsforeningen LEV bygget et hus, hvor seks unge boede, assisteret af faste medarbejdere. De besøgte mig da jeg boede i Zimbabwe, og vi havde nogle fine og lærerige oplevelser sammen, med besøg i en nationalpark, besøg i en specialklasse for udviklingshæmmede, som Mellemfolkeligt Samvirke i samarbejde med den lokale skole og undervisningsafdelingen havde fået oprettet.

Besøget i den lille by, Murambinda, jeg boede i satte sig dybe spor blandt befolkningen, og var med til at lette synet på, hvad udviklingshæmmede kan.

Efterhånden blev mit arbejdsområde ændret – eller rettere udvidet – til at arbejde med ”almindelige” sager, herunder især familier med sårbare børn og unge. Et arbejde der krævede en del ”diplomati” både fra min side og fra vores ledere i socialforvaltningen, fordi de politiske holdninger til det vi mente var rigtigt, ikke altid harmonerede med socialudvalgsmedlemmernes.

Udadtil fik vi også noget at se til i Løkken-Vrå kommune, fordi en daværende advokat, huserede i området nord for Limfjorden. Han fik kontakt med de sårbare familier og rådgav dem og førte deres sager. Hans metode var at overfuse, nedgøre og mistænkeliggøre, rådgiverne, lederne og politikerne. Vor taktik i kommunen var at overhøre hans udgydelser og fokusere på sagen. Advokaten huserede indtil han på et møde udtalte, at dommerens handling i forhold til et formøde, vi havde haft, var suspekt. Det skulle han ikke have gjort. ”Advokat (navnet), der skal meget til at kalde en dansk dommer

for suspekt”, sagde den unge dommer, der kom iført bowlerhat, stok og en cigar i munden, til mødet, og så intenst på advokaten. Fra det tidspunkt opførte advokaten sig ordentligt i de sager, vi kom i kontakt med ham om.

Jeg var glad for mit arbejde, mine kolleger og afdelingsleder i Løkken-Vrå kommune – ja, så glad, at der løb tårer ned af mine kinder, da jeg sagde farvel til min afdelingsleder og kolleger da jeg rejste til Zimbabwe i juni 1995.

Det var en mindre socialforvaltning med 8-10 ansatte i rådgivningen, en familierapeut, to sundhedsplejersker og ansatte i pensionsafdelingen samt to i økonomiafdelingen.

Vi rådgivere havde kompetencer til at afgøre mindre ansøgninger, men større blev afgjort på det ugentlige gruppemøde fredag morgen. Vi kunne også forelægge sager på socialudvalgsrådet, når der var tale om større og komplicerede ansøgninger.

Vores leder, Aase Ahlmann, var en kompetent, varm og omsorgsfuld rådgiver, der straks tog konflikter i gruppen op, tog affære, hvis en rådgiver havde behov derfor, eller en klient klagede over en rådgiver. Intet blev fejtet under gulvtæppe, og det medførte en god og tryk atmosfære. Dertil kom, at vi fik etableret et fælles værdigrundlag, der byggede på principper om tillid til klienterne og til hinanden og åbenhed i kommunikationen.

Der blev etableret rådgivningsmøder på skoler og i børneinstitutionerne, og således skabt et netværk i lokalsamfundene, hvor vi blev kendt.

Det var både godt og dårligt. En dag kunne jeg læse i Vendsyssel Tidende, at socialforvaltningen var blevet for venstreorienteret efter at Max Schröder var blevet ansat. På et venstre møde havde en person, som jeg kendte som fodbolddommer, spurgt det lokale medlem af socialudvalget om ikke det var tilfældet? ”Jo, det syntes han også”, havde medlemmet svaret, og det havde medført en debat, som nu kom i avisen. Jeg blev fortørnet, og ville have ledelsen til at tage sagen op, men de sagde at jeg skulle tage det roligt, for sagen snart ville dø.

Kort tid efter skulle jeg dømme en fodboldkamp, hvor ham, der havde spurgt, skulle deltage på hjemmeholdet. Jeg mødte op i god tid. Pågældende var ikke mødt, men de andre spillere skottede til mig, og kom med små drillende bemærkninger. Jeg grinte. ”Nu kommer han”, sagde en, og omklædningen gik i stå. Spilleren kom ind og hilste. De andre så med skæve blikke til os. Jeg lod som ingenting fordi min taktik var, at pågældende skulle spille ud. Tavsheden bredte sig mere eller mindre. Til sidst blev det for meget og en spiller kom med en bemærkning, der låste op for stemningen. Efter kampen og over en bajer fik vi talt og grint ud.

Det blev det også over vores fredagsøl på socialforvaltningen. Det var en sædvane hver fredag klokken 13.30 hvor vi fik talt om livets store spørgsmål som fodbold, haver, børn og lignende.

*

Socialrådgiverforeningen

Jeg blev medlem i Socialrådgiverforeningen i 1965, tror jeg det var, og jeg er stadig medlem i januar 2024. Før jeg blev medlem af Socialrådgiverforeningen var jeg medlem af Dansk Typograf Forbund, og jeg har været faglig aktiv siden jeg var på kursus som lærling i maj 1954 på Roskilde Arbejderhøjskole.

Det var en værdi jeg overtog af min far, og jeg har ikke kunnet leve uden medlemskab af en fagforening. Det er lige så naturligt for mig, som at trække vejret.

Gennem årene var jeg fagligt aktiv i Socialrådgiverforeningen, først og fremmest som tillidsmand og medlem af samarbejdsudvalgene på de fleste af de arbejdspladser jeg havde. Jeg har været medlem af Socialrådgiverforeningens hovedbestyrelse og afdelingsledelsen i Nordjylland; jeg har været formand for faggruppen af socialrådgivere ved Statens Åndssvageforsorg og deltog sammen med Socialrådgiverforeningens formand Nis Ley i løn- og andre arbejdsforhandlinger.

I flere år var jeg medlem af foreningens Internationale Udvalg, og som delegeret deltog jeg blandt andet i møder i et arbejdsudvalg under EU og jeg var med til at arrangere et møde for de europæiske socialrådgivere i Aalborg.

Da jeg boede og arbejdede i Zimbabwe fra 1995 til 2000 var jeg medlem af landets socialrådgiver - forening.

Jeg har altid været glad for og stolt over at være socialrådgiver og over at være medlem af fagforeningen. Nu er jeg medlem af DS seniorer, men ikke aktiv. Det er mig en stor fornøjelse at læse foreningens medlemsblad og følge med i, hvad der optager socialrådgiverne i disse år. Og egentlig er det ikke så forskelligt fra, hvad der optog os i de år, jeg var aktiv socialrådgiver.

Blå boks:

Født 9.2.1938 i Aarhus

Gift og skilt to gange

Juni 1960: Uddannet typograf (sætter)

1964: Uddannet socialrådgiver på Den Sociale Højskole, Aarhus

1964-1971: Ansat ved Statens Åndssvageforsorg, Sølund, Skanderborg og Vodskov, Nordjylland

1968-1969 Udsendt som frivillig af Mellemløst Samvirke til Uganda

1971-1974: Ansat ved Hjørring kommune

1974-1976: Ansat som lektor i faget teori og metode, Den Sociale Højskole, Esbjerg

1976-1979: Ansat i Alstahaug Kommune, Norge

1980-1995: Ansat i Løkken-Vrå Kommune, afbrudt af et års orlov, hvor jeg arbejdede som lektor på Den Sociale Højskole, Esbjerg. Var også timelærer på Den Sociale Højskole i Aarhus og Aalborg

1995-2000: Udsendt som frivillig til Zimbabwe

2000-2005: Ansat hos Landsforeningen LEV, som ulandskonsulent

1961-2021: Ansat – i perioder – som personundersøger hos Kriminalforsorgen

2005: Medlem af foreningen Seniorer uden Grænser, hvor jeg laver projekter i Uganda, Zimbabwe og Kenya